

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 5t hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bérlegdíj. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasensteint és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitási cikkek:
sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Hohenwarth politikája.

Bécs, aug. 18.

△ Az osztrák kiegyenlítési mű fejlődik, de valjon az alkotmányosság útján előre haladás-e ez, vagy rákszerű mozgás — ezt constataálni még bajos. Nem lehet tagadni azt, hogy, miután Herbst és társai annak idején szétmállani engedték az együtt levő erőket, s a legkedvezőbb alkalmat elszalasztván, mondhatni mit se tettek a lajtántuli országok államjogi helyzetének tisztázására, az összefűző kapocs megszilárdítására; miután a jóakaratu Potocki kísérlete az első stadiumon se tudott tulhatolni: — a Hohenwarth által eddig elért eredmények haladásnak tűnnek fel a szemlélő előtt.

A lengyelek meg vannak nyerve, s nemcsak hogy ők támogatják a jelen osztrák miniszteriumot. hanem az engedmények alapján sikerült a nem-orosz zsoldos rutheneket is közeledésre bírni; a csehek, miben, miben nem, nem tudjuk — de meg-egyeztek s még az a hír is tartja magát, hogy az évek előtt oda hagyott Reichsrathba is be fognak lépni; a morvákkal és szlovenekkel most foly az alku — s valószínűleg ez is egységhez vezetend.

Ezek eredmények. De mily áron és kikkel éretek el? ez a kérdések kérdése.

A német elem s ezek élén az alkotmányhűek ép olymervén állanak szembe Hohenwarthtal, mint állottak kormányra léptekor; nemcsak, sőt lapjaik nagy része azzal vádolja, hogy államsint forgat elméjében, s titkolódzva alattomos uton akarja az osztrák decemberi alkotmányt sarkaikból kiforgatni.

Hohenwarthnak tehát a szlávokkal szemben kivívott sikert a német elem sorompóba idézésével kelle megfizetnie; s ezek erőlyes és határozott küzdelemre készülnek azon Reichsrathban, hol most bedédelgetett szláv polgárképviselőtársaikkal fognak összetalálkozni.

Ez állapot maga azon gondolatra vezet: valjon csakugyan nem látszolgós-e azon siker, melyet még ma Hohenwarth felmutathat?

Miniszteri elődei azért nem tudtak boldogulni, mert a szlávok, kiválóan a csehek megbakkolták magukat; valjon Hohenwarth többre viszi-e, miután ő ép azokat nyerte meg, kik eddig a németekkel szemközt foglaltak állást, — de elveszti azokat, kik az előbbi miniszteriumokat támogatni szokták volt.

Hohenwarth főtámasza a korona bizalma — s mondják még egyéb is; de ha kezét fogni tudott is a csehekkel s a többi eddig németellenségekkel, mi uton pactálhat a német elemmel? Már pedig, végtére is lajtántul ez az elem bir a mérlegben döntő súlylyal, s ha Hohenwarthnak nem sikerül azt saját mérserpenyőjébe helyezni, utóvégre is csak ott fog állani, hol elődei: a fél munkánál; csak hogy ő azzal a felével készült lesz el, melyet Giskra és Potocki meg nem bírtak, de elrontotta azt, mit amazok készen támaszul hagytak reá.

A szlávokkal való pactálás kivitele dicseretes mű; csak hogy Hohenwarth szövetségesei: a feudálok és ultramontanok azon gyanura is adhatnak okot, hogy itt nem csupán a nem-német nemzetek kielégítéséről van szó, hanem az alkotmány szabad-elyű részének megsonkításáról is; mert hát e két szövetséges más díjért nem szokott segíteni. Szerencsés ember Hohenwarth, ha most csak az ő szép szeméiert tették s még szerencsésebb, ha a kiegyezkedési részletek feltárása után az elidegenített, sőt harcra kihívott németiséget is megtudja nyugtatni; akkor mi is tapsoladunk neki.

Egyelőre azonban legyen szabad kétkednünk. Erre a kételkedésre pedig az indít minket, hogy Hohenwarth lapjai, s a németfaló cseh organumok váltig azzal biztatnak, hogy az 1867-ki kiegyezkedés, **menyiben** az Magyarország jogait illeti, épen és **sértetlenül** marad az újabb osztrák pactumokkal.

Nem értjük mire való ez a senki által nem provokat megnyugtató.

Azután mi csak majd helytállunk magunkért, ha szükség lesz reá. Különösnek tünik fel, ha az iger kiméletet, ki, még ott tul is csak félig meddig készült el a munkával; ha az mondja: ne félj, nem bántom a tiédet, kiről tudjuk, hogy ha akarja se teheti, rendesen cselle gondolunk, hogy t.: en-maga tart, nehogy calculusát megzavarjuk.

Vajha csalódnánk, s a lajtántuli legújabb experimentálás ne lenne velünk szemben valami elal-tató, hogy majd utóbb meglelt tényekre ébredjünk. A magyar kormány nagy figyelemmel kíséri az itt történő dolgokat.

Van is oka reá; nehogy azok a retrograd elemek, melyek ma Hohenwarth körül csoportosul-tak, netalán akarata ellenére is fejére nőjenek, s így a szabadelvűeknek nescak a lajtántul kárt te-gyenek, hanem nálunk is lábat adjanak azon ele-meknek, a melyek államunk szekerét itthon is hát-rafelé szeretnék indítani.

A németek Párisban.

„A németek ismét megjelennek Párisban, írja a „Siécle.“ Ez alkalommal hurrah-k, dob és trombita szó nélkül jönnek, hallgatagon. Ezek többé nem ama kegyet-len ellenségek és szomorú gyözők, kik nem vehetvén be Párist, bombázták, kiéheztették s lángba borították. Elő-zékenyen, édeskés arczeval, fürgén és behizelgő szavak-kal közelednek hozzánk mint a háboru előtt. Nem kíván-nak egyebet, mint hogy engedjük meg nekik, miszerint szerencsét próbálhassanak Párisban. Kezet nyújtanak nekünk mint igaz barátok; úgy beszélnek és úgy cse-lekednek, mintha misem történt volna közöttünk, a mióta elutaztak, hogy a hóditó Vilmos zászlói alá beálljanak, ki mint a demokrata Franciaország körülhellen ellen-sége, miután Bonapartét legyőzte, hadat üzent magának a nemzetnek is, daczára adott szavának.

És mostan azon visszafeszítő dolgot látjuk magunk előtt, hogy az ellenség, mely semmi fájdalomtól nem kimélt meg bennünket, mely nem riadt vissza semmitől, hogy Franciaországnak a legélesebb fájdalmakat sze-rezze s örökké tehetetlenné tegye, s mely végül annyira vitte a győzelemmel való visszaélést, hogy területünk darabokra szaggatta, — most visszajő minden szegény nélkül és helyet kér tűzhelyünk mellett. Páris kapui előtt még mindig ott tatonának reánk a porosz ágyuk és egy sereg német ben ugyanazon Párisban ostromolja iro-dáinkat, alkalmazást kér, hollokat nyit, szóval ismét életünkbe igyekszik keveredni, mint barát, mint családunk egyik tagja!

Ha kérdezzük tőlök, miért jönnek Párisba, az em-beri romlottság emez örvényébe, e minden festsétséggel teljes Babylonba, melyre az istenfő Vilmos anathemát mondott, melytől az erényes németek elborzadtak: azt felelik, hogy mindez csak afféle declamatio volt, a mely-lyel Bismarck és zsoldos lapjai a háboru alatt a hazafias szenvedélyeket szították, hogy ők elitőlők eme politikát és legkevésbé sem felelősek a mult háborúért, hogy a francia nemzet a legjobb minden nemzetek között, sőt valóságos könyveket is hullatnak azon csapások fölött, melyekkel a német gyűlölet Franciaországot sújtotta.

Mi azonban egyenesen kinyilatkoztatjuk a néme-teknek: e hypocrita könyvek bennünket meg nem indi-tanak és házunk ajtait előtők meg nem nyitják, sem pedig a republicanus Franciaországot ki nem békéltetik a császári Németországgal.

Miután pedig Németország jelenleg a leghatalma-sabb, a legpompásabb, a legvirágzóbb, a legboldogabb minden országok között, egész komolyan felkérjük né-meteinket, maradjanak otthon s élvezzék a diadal gyü-möléseit. Többé semmi helyük nálunk; és másképen, nem lenne-e valóban kár, ha a német erények virága megromlott civilisatióknak érintésére elhervadna?

Tagadhatlan, hogy miután a békeszerződés meg van kötve Francia- és Németország között, a küldva-roknál alkalmazott követeink láthatozni kötelesek min-den oly utlevelet, melyet a német hatóságok Francia-országba kiállítottak: egyetlen idegent sem szabad nyug-talanítanunk országunkban s szabadon és biztonságban kell őket engednünk jární összevissza a birodalomban, de soha nem fogják átléphetni a hazafias gyűlölet falát, a melyet ők magok emeltek föl szívükben.

Mi nem ismertük a gyűlöletet, ők tanítottak meg reá bennünket, ők tették a gyűlöletet nemzeti létünk va-lóságos szükségletévé. A midőn éreztették velünk, mennyire gyűlölnek bennünket, megtanítottak egysze-rmind, mikép boszulja meg egy nemzet vereségét, mikép restitutiója szédarabolt területét s állítja helyre hazáját.

Mi mindenkor védelmeztük a népjogot a németek előnyére. Ma a németek megsértették ezen jogot irá-nyunkban s kényszerítettek bennünket, hogy gyűlöljük őket mindaddig, míg csak egyetlen francia lesz német iga alatt s míg egyetlen talpalatnyi francia földet tapos-nak német katonák.

Németország 1815-ben megfosztulta I. Napoleon sértéseit és büneit. Ez elégtétel neki azonban nem volt elég, s Vilmos Napoleon nyomdokain haladva lábba tapodta a népjogot, a nemzetközi igazságszolgáltatás fundamentális alapját.

Egész Németországban csak egyetlen hang emel-kedett e vétkek politika ellen, hogy elitőlők a művelt nemzetek lelkiismerete előtt e nemzetközi merénylet és e hang Jakobyé volt, kit a hatalom börtönbe vetett.

A háboru végén, melyet a francia demokracia kezdettől fogva kárhóztatott, s melyet a köztársasági párt Sedán után feltartóztatni igyekezett: oly fájdalmas helyzetbe jutottunk, miszerint egy szeptemberig haza-zával kell beelégednünk. E helyzet, a melyet nem mi teremtetünk, melyet az erőszak kényszerített reánk és a mely a par excellence jog világos megsértése, azon jog-nak, melyet Németország 1812 óta folyvást hangozta-tott, s a melynek védelmére fegyvert ragadott: hazafias köteleességünk teszi, hogy Németországot ellenség gya-nánt tekintsük, benne egyedül hazánk megrontóját lás-suk és gyermekeinket a bennünket megillető elégtétel tudatában neveljük fel.

Mi kiűzzük a németeket tűzhelyünkől úgy, mint szíviünköl; mi nem tekintjük a németet mint szabad-embert, de mint a feudális főur császár, király, hercege

vagy ögróf sarkantyúja alatt meggörnyedt vasallust; és a midőn ügyünket védjük, mely minden nemzet, a jog, ügye, — úgy bánunk vele, mint olyannal, aki érdekeinek és ambíciójának a modern társadalom alapveit áldozta fel.

E hangon ír a francia demokrata sajtó ismét, hogy el ne engedje szunnyadni a nemzet keblében azon gyűlöletet, mely hazafias szent kötelességévé vált min-den francziának.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgönye.

Bécs. A „Tagblatt“ szerint Bismarck akként nyilatkozott: be kell várni Hohenwart kísérletének végét s a választások eredmé-nyét, ha valjon a többség szláv-ultramontán lesz-e.

Ferencz József császár- király nem megy Gasteinba, Linzbe várja el Vilmost.

Legújabb táviratok.

Bécs, aug. 19. Bismarck és Beust hallomás szerint tegnap három óra hosszat értekeztek a román kérdéssel; Bismarck Károly fejedelem maradása mellett van s közbelépni szándékozik a német hitelezők érdeké-ben, Beust osztotta ezen nézeteket, diplomatai tevékeny-séget ez ügyben azonban nem akar kifejtetni.

Páris, aug. 19. Alkudozás indított meg Rivet indítványának a következő értelemben való módosítása iránt: Thiers felhatalmazása „elnök“ czimvel két évre meghosszabbittatik; a miniszteri felelősség kimondatik, de Thiers tovább is részt vehet a vitákban.

A nemzetgyűlés csak bizonyos kitűzött törvények megszavazása után oszlik szét. A bizottság csak kedden választ előadót, és a vitát legfőlebb jövő esztendőn kezdi meg. A Broglie herceg lemondásáról keringő hír aletaplan.

London, aug. 19. A kormány egy enquetet alakít az iránt, mily magatartást kövessen a rendőrség a Dublinban történt eset fölött.

Frankfurt, aug. 19. A francia pénzügyimi-niszter kijelentette, hogy kész Bismarckot Gasteinban fölkeresni. Bismarck választát várja.

Bécs, aug. 19. A „Presse“ jelenti Gasteinból: A Beust és Bismarck közti folyó értekezések nem vezet-tek eredményre. Kétséssé vált, vajjon a két császár má-sodizben is fognak-e találkozni.

Törvényhatósági szabályrendelet.

az udvarhelyszéki tisztikar, a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet létszámáról, hatásköréről, a munka elosztásáról, a fizetések mennyiségéről és a napi-díjak fokozatáról.

(Folytatás.)

9. §. A közcsend és rend fenntartása, netalán ve-szélyezett hivatali tekintély védelme s a közigazgatási végrehajtások foganatosíthatása érdekében a fennálló törvények és szabályok korlátai között rendelkezik a Sz.-Udvarhelyi és törvényhatóság területén állomásozó csendőrség összes személyzetével.

10. §. Másodfokozatban közigazgatási bíráskodási jogot gyakorol: a) Azon ügyek fölött, a melyekben ez ideig másodhatóságilag a tisztég határozott, s a melyekre vonatkozólag az első fokozatban határozat hozatal iránti jogosítvány a jelen szabályrendelet 102. §-a értelmében a járási dullókra ruháztatik. b) Általában mindazon ügyekben, a melyeket illetőleg a másod hatósági hatá-rozatot hozataljogát valamely országos törvény, s jogér-vényes miniszteri és törvényhatósági szabályrendelet az alkirálybíró hatáskörébe utasítja.

11. §. Az előző §-ban a) és b) pontok alatt leirt jogából kifolyólag a büntető perrendtartás 322. §-a ér-telmében határoz a közigazgatási hatóságok által kimért fogság büntetések megkezdésének elhalasztása iránt be-adott kérések felett.

12. §. Gyakorolja az egyes esetekben netalán szükségesnek mutakozó tisztiküldési (delegatióális) jogot.

13. §. A határozatait ellen emelt s a járási dullók által hozzá beküldött felfolyamodványokat a tárgyratok-kal s a másodhatósági fogalmi ível felszerelve 8 nap alatt felterjeszti az illető szakminiszteriumhoz.

14. §. Intézkedik a jogerőre emelkedett határoza-tok végrehajtása iránt s a három napnál hosszabb idő-tartamra itelt foglyoknak a közigazgatási központi fog-házba leendő felvételét elrendeli.

15. §. Az alkirálybíró közigazgatási bíráskodási jog gyakorlása első fokozatban rendszerint nem illeti. Ha azonban valaki ellene, vagy a tisztikar, segéd-, ke-zelő- és szolgaszemélyzet bármely tagja ellen a hivatali helyiségekben hivatalos eljárásai alkalmával heves vagy sértő magaviseletet tanusít, s abban ismételt figyelme-ztetés után is megmarad, az általa a hivatali tekintély sértése miatt az 1854. ápril 20-ról kiadott császári nyilt parancs értelmében megfenyíttethetik. Ugyanezen jog illeti azon tisztviselőket is, a kik valamely kiküldést a

törvényhatóság külterületén, a törvényhatósági bizottság vagy alkirálybíró megbízásából végeznek. Végül a hozzá intézett beadványok és felfolyamodásokban használt sértő irmodor esetében a hivatkozott nyiltparancs 12. §-a c) pontjában körülirt fenytítési joggal élhet.

16. §. A tisztikar, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzethezi viszonyából kifolyólag: a) A jegyzőkönyvhez érkezett ügydarabokat áttanulmányozás, kivonatok ké-sztése, véleményezés és szükséges fogalmazványok elin-tézése végett az arányosság elvérei tekintettel a jegyzők között felosztja s az igatatót azoknak a felosztás értelmé-ben kézbesítésére utasítja; b) kötelező utasításokat ad a dullói irodáknak mikénti elhelyezése s a szükséges irodai szerekkel való ellátása iránt, s azokat félélvénként lega-lább egyszer megvizsgálja; c) a segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet működési körét irodai szabályrendeletek által mógállapítja s intézkedéseinek szigorú megtartását ellenőrzi; d) az ügykezelési, a levéltári és a kiadói könyveket s az egyes tisztviselők által a jelen szabály-rendelet értelmében vezetendő jegyzékeket időnként meg-vizsgálja; e) a kezelés könnyítése tekintetéből az egyes esetekben felmerülő szükségletekhez képest a tisztikart hivatalos értekezletekre hívja össze; f) a tisztviselők, se-gédek, kezelők és szolgák részére indokolt kéréseik foly-tán hat kézig terjedhető szabadságot engedélyez, s az illető hivatali teendőknek az általa engedélyezett szabad-ságidő tartama alatt megbízás által leendő ellátásáról intézkedik; g) a tisztviselők, segédek és kezelők nyugtáit a fennálló gyakorlat értelmében az első alkalommal, a szolgák és más szegődötötteket pedig minden fizetés ki-vétel alkalmával „láttam“-ozza.

17. §. Az ügykezelés tekintetében: a) átvesz min-den a törvényhatósághoz s az alkirálybíróhoz címzett miniszteri leiratot, társ- és más hatósági megkereséseket, dullói és községi előterjesztéseket s a magán felek bead-ványait s azokat áttekintés, az érkezés idejének és a jegyzőkönyvi számnak feljegyzése után a halasztást nem szenvedhető ügydaraboknál a „sürgős“ szónak kiállaponi felírásával az ügykezelési jegyzőkönyvbe leendő beve-zetést átadja az igatónak; b) átveszi a beadványok mellett netalán érkezett pénzkészleteket és értékpapirokat, s azokat az általa szerkesztendő szabályszerű pénzke-zelési naplóba bevezeti, az átvétel megtörténtét és idejét nevének az ügyirat kiállapjani feljegyzésével igazolja, s intézkedik, hogy a küldemények azonnal rendeltetésük helyére indíttassanak; azon összegeket pedig, a melyek rendeltetésük helyére 48 óra alatt el nem küldhetők, a további intézkedésig leendő megőrzés végett leküldi a házi pénztári hivatalhoz; c) az igatató által a jegyzőknek kézbesített ügydarabokra feljegyezteti az általa tett intéz-kedés rövid kivonatát; d) megvizsgálja és kiigazítja a jegyzők által szerkesztett fogalmazványokat s egyszers-mind azoknak leiratását elrendeli; e) a tisztázott fogal-mazványokat átolvasván és neve aláírásával ellátván, azoknak kiadása iránt intézkedik; f) gondoskodik az irodai szükségletek beszerzéséről s mindazon mintázatok-és nyomtatványokról, a melyeket a jelen szabályrendelet előir, s a melyeket — ezeken kívül is az ügykezelés bi-ztonsága és gyorsasága érdekében szükségesnek lát.

18. §. A jelen szabályrendelet határozmányai szigorú megtartásaért, s általában a közigazgatás pontos és szabályszerű meneteért a törvényhatósági bizottságnak közvetlenül az alkirálybíró levén felelős, az általa a jelen szabályrendelet és a fennálló gyakorlat értelmében az egyes tisztviselők-, segédek- és kezelőknek teendő rendel-kezések és megbízások feltétlenül teljesítendő. Meltány-talanság és sérelmek esetében azonban minden tisztviselő, segéd és kezelő joggal bir orvoslásért utólagosan a tör-vényhatósági bizottsághoz folyamodhatni. (Folyt. köv.)

Gazdasági levelek.

Karlsruhe, 1871 augusztus.

I.

Mind szellemi, mind anyagi előhaladásunk fűté-nyezője a pénz, mi nélkül egyik uton sem haladhatunk.

Hol keressük tehát a pénzt, mely ugy szellemi, mint anyagi előhaladásunk főtényezője?

Ugy hiszem, hogy pénz-forrásunk nem csak ér-czekben bővölködő hegyeinkben, de leginkább gazdáink kezében van letéve, csak hogy azok nagyobb része nem ismeri meg azon utat és módot, mely által az ő kezükbe letett kincset feltalálhatják; pedig folytonosan vele baj-lódnak, s kezükben tartják azt.

Azon út és mód, mely által a gazda a kezébe le-tett kincset feltalálhatja, nem áll egyébben, mint gazdál-kodásunk (földmívelésünk) javításában.

Vessünk most egy rövid pillanatot földmívelésünk állapotára, főleg a közép között, mely abban, valamint minden egyéb jóban eddigelé még a legkevesebb előha-ladást tanusította. Földmívelő népünk a gazdaság folyta-tásának még csaknem első és primitív stadiumában áll, s hiven regaszkodik ahoz, mit még szép apjától tanult, s ha valaki más utra próbálja vezérelni, arra röviden csak annyit felel: „elődeim is így gazdálkodtak, s mégis meg-éltek, hát én miért ne élhetnék meg ezen móddal.“ Gaz-daságaink a legtöbbnek három fordulóra van beosztva, vagy kétfőre; az előbbinél annak egy harmada mindég vetetlen — ugar — hagyatik — s így birtokuknak éven-

ként csak 2/3-át használják — csupán azon szempontból, mert a földnek nyugvás kell, hogy jövőre új erővel kezdhesse meg munkálkodását, meg hogy legyen hová kihajtani nyáron át marháikat.

Szükséges-e a földnek valósággal a nyugvás, s nem árt-e az, ha a földet munkát akkor is, ha minden évben mívelés alá fogatnak is? Oh igen! csak akkor egészen másképp kell folytatni gazdálkodásunk, s a földnek a nyári termények által belőle elvett termőerőt újjal, s az eddiginél sokkal rendszeresebb eljárás mellett kell pótolnunk főleg ha azt akarjuk elérni, hogy fáradságunk szépen jutalmaztassék általa.

Azon sokféle utat és módot, mely által a különböző anyagoknak szántóföldeinkre való kihordása, s beszántása által a belőle elvett termőerő pótoltatik, ezen három tagból álló szócikkával „trágyázás” szoktuk kifejezni; azon különböző anyagokat pedig, melyek az elvett termőerőt valósággal pótolják, „trágya” elnevezés illeti.

A trágyázás módja, — valamint magok a trágyaanyagok is — különböző lehet; s így szoktunk a földnek erős, egész, fél, közepes és gyenge trágyázást nyújtani, a szerént, a mint az azt megkívánja.

Trágyaanyagaink nagyon különbözők, továbbá úgy hatás, mint állományra nézve. Ezek között az első helyet az istálló-szalmás-trágya foglalja el, habár nem is bír a legnagyobb termőképességet előidéző hatással, de mert minden udvaron felfalálható, s így a legutányosabb áron juthatni hozzá.

Az istálló-szalmás-trágya hatáskörére mindenesetre nagy befolyást gyakorol annak kezelési módja; s éppen az ebből járulékos oka minálunk az, hogy tetemes trágyázás után is néha nem kapunk reményünknek, s számításunknak megfelelő termést: e tekintetben is tehát még nagyon hátra állunk a schweizi gazdától, ki gazdaságában a legnagyobb figyelmet talán trágyája kezelése, s annak megtakarítására fordítja, míg a magyar gazda ezt csak mellékes ágnak tartja. Székely Albert.

KÜLFÖLDI HIREK.

Párisból 16-ról jelentik: — „A „Français” azt állítja, hogy a mart. 18-iki eseményeket vizsgáló bizottság constatoroz, miszerint a poroszok a communek kedveztek, a mennyiben apr. 20-ig fegyvereket, s hadiszereket bocsátottak be Párisba, meg ugyanezek a versaillesi csapatoknak a porosz vonalokhoz való közeledését megtilták. Apr. 20-ika óta a poroszok semlegességet tanúsítottak; — a commune bukását előrelátván.”

A Németország és Franciaország közti hivatalos viszonyt folyvást igen feszült, s a frankurti alkudozások még mindig egy helyben állanak. Azon eset, hogy Polignyben két német dragonos agyonlővetett, s a német katonákra az ablakokból lőttek, a berlini hivatalos köröket is elkeseríté, és a félhivatalos sajtó egyre fenyeget, hogy hasonló esetek ismétlése a háború újra kitörését eredményezhetné.

A franeziák Páris új megerősítéséről gondolkoznak. Az egyik terv szerint Versailles lenne az új védelmi rendszer központja. A Mont-Valerien és a Bruyères; Sevres Meudon és Ckatiillon körüli állások erődtése védenék Párist, a most is leggyengébbnek bizonyult délnyugati oldalról. Versailleson túl néhány elszáncolt tábor alakíthatnák s így az ellenség kényszerítették, hogy csapatait még nagyobb körben helyezze szét, ha Párist ostromolni akarná.

München, aug. 18. A Franciaországban álló bar megálló csapatok lényeges erősítéseket nyertek.

Gastein, aug. 19. Tegnap nagyszerű diszebed volt Vilmos császárnál, melyre többi közt Bismarck hg., Beust gróf s más magas állású egyének meg voltak hívva. A német császár toasztot mondott az osztrák császárra, melyet ennek nevében Beust gróf egy másik toasztalal viszonozott a német császárra.

Páris, aug. 17. Tegnap nyújtották át a New-Yorkban letelepedett elzásziak a diszkardot. Ulrich ezen alkalommal azt mondá, hogy e kardot csak akkor vonja ki hüvelyéből, midőn majd a testvér-tartományok visszafoglalására indulhatunk, hogy megaláztatásunkat egy nagy győzelemmel kipótoljuk. A keleti megyékből érkező hírek constatálják, hogy a porosz megszálló csapatok magaviselete határozottan támadó jellegűvé válik. Általános hiszik, hogy a porosz katonaság utasítást vett, miszerint az úgy is sokat szenvedett lakosságot kétségbeesésig vigye.

Marsaille, aug. 17. Algirből érkezett hírek jelentik, hogy Boucadat Trumelet ezredes elegendő élelmi szerekkel látta el. A csapatoknak nemsokára nem lesz egyéb teendőjük mint a hadisarcz rendes befizetése és a fegyverek kiszolgáltatása felett öröködni. A chartresi herceg megérkezett Saussier tábornok főhadiszállására.

London, aug. 17. A Flavigny által vezetett küldöttség Dublinba érkezett, hol roppant néptömeg által fogadtattott. Diadalivak állítottak fel. Beszédet tartottak, melyekben Irhon és Franciaország barátsági köteleke kiemeltetett.

Az olasz kormány Rómát hatalmas erőddé akarja átváltoztatni, s már egy javaslatot is készített az olasz főváros megerősítésére vonatkozólag. A „liberta” azonban több helyes okot hoz fel a kormány előterjesztése, illetőleg Rómának rendszeres erőddé való átváltoztatása ellen, s indítványozza, hogy csak Róma vidékén, alkalmas helyeken építse nek védműveket, mert magának a városnak megerősítése annyit időt venne igénybe, hogy Franciaország, melynek félt támadása miatt vennék körül bástyákkal az örök város, rég valószínűsítendő szándékát a pápa világi hatalmának visszaállítására iránt, ha csakugyan van ilyen szándék, mielőtt Róma megerősítése befejezethetné. Mi pedig a megerősítési költségeket illeti, ezek is oly jelentékeny összeget (30—40 millió) képviselnek, hogy a költségvetés, mely ugys 589 millió deficitben szenved, rendkívül tulterhelnek.

UJDONSÁGOK.

— A piaci templom körüli épületek eltávolításának s ezzel ama szép góth műemlék leleplezésének ügye a napokban lett rendezve. Megtörtént agyanis e részben a végleges kiegyezés az illető egyházi és városi bizottság között, mely szerint a közelbeli lerombolandó épületek bizonyos mennyiségeért megfelelő egyenértékű a hidutezai Streicherfélé ház fog adni, mely jelenleg 5000 főt jövedelmez. Miután a kívánalom a kitűzött mértéken túl teljesítve lön, remélhető, hogy ezen egy vallásos buzgalom mint a tisztaság tekintetéből közhaját képező építési ügyének végelintézéséhez már most püspök öccellentája jóváhagyása is annál inkább hozzá fog járulni, mivel az itteni r. kath. egyház kiváló előnyére, oldatott meg.

— A polgármesterünk főispánná lett kinevezése által megürült állomás választás utján fog a jövő szerdán tartandó közgyűlésen ideiglenesen betöltetni.

— Már csak lesz belőle valami. Tegnap láttuk az első egyenruházott tüzoltót. Egy fecske ugyan

még nem csinál nyarat; de reméljük, hogy a többi nem sokára követni fogja.

— **Kegyesrendi tanáraink** nagy részét elvesszük, újabb tanerők jövedenek hozzánk; és pedig: Schmidt Ágost, Fonyó Gyula, Dániel Joakim, Harmath Gergely, Ferenczy Alajos, Tóth Pál; eltávoznak körünk-ből Réti Lévára, Zelenay Kis-Szebenbe, Zambo Főlegyházára, Ács Podolinba és Lajeczky Sátorujhelyre.

— **Honvédgyakorlatok.** N.-Szeben alatt a sorcsapatok gyakorlatai bevégződven 2 század lovas és 4 zászlóalj gyalog honvéd kezdi meg szeptember 4-én a hadgyakorlatokat, melléjük adatván egy üteg a sortüzérségtől. — Szept. 1-én pedig itt helyben összpontosítottak 1 zászlóalj gyalog és 1 század lovas őrsi gyakorlata.

— **A golyószórókkal** tegnap már tűzbeli gyakorlatot tartottak.

— **A nagy hadgyakorlatok** N.-Szeben alatt megkezdődtek. E végre összpontosítottak a Kolozsvárti Beszterczén, Brassóban és Gyulafejérvárt helyőrködő 63, 68, 62 gyalogezredek, a Brassóban és Kolozsvárt volt ütegek s több lovasosztály. A csapatok egy része magában a városban van elhelyezve, a többi a szomszéd falvakban. Az összevont csapatok létszáma 14 zászlóalj 6 lovasszázad, 4 üteg. Aug. 21-től sept. 1-ig 8 nagyobb manevrre tartatik.

— **A váczi hadgyakorlatokat** szept. 22—27. napjain tartják s mintegy 70,000 (!) ember lesz együtt. Ez alkalommal akarják tüzhöz szoktatni a honvédséget s e célra (kellő közös hadseregbeli ellenőrzés mellett) három ágyúüteget és egy utász századot kapnak. A gyakorlatok tartama alatt naponként külön gőzhajók közlekednek a főváros és Vác között.

— **Részvénnytársulati törvényjavaslat** készül a kereskedelmi miniszteriumban Fest Imre államtitkár elnöke alatt. Az értekezlet — mint írják — e javaslatot a legszabadelvűbb alapokra akarja fektetni.

— **A polgárosított két határvidéki ezredből** alakult új Belovár-megyében a horvát-szlavon országgyűlésre választandó képviselői állásokra a kormánypart jelöltjei Zivkovic és Prica hétszemélyes táblai ülnökök és Herroic osztálytanácsos.

— **Talált régiségek.** Sz.-Endre mellett Nagy-Körön téglagyárat építenek. Az ottani ásások alkalmával az agyag földben agy férficsontváza akadnak, fején egy koronatoréddel, ujján aranygyűrűvel. Mellette fegyverzet-maradványok is találtak, azonfelül egy harci mén csontváza nyereggel és kengyellel s egy vadászb csontváza. Több régi érmet is leltek s munkálatok folyton új meg új (azaz, hogy régi) tárgyakat hoznak napvilágra.

— **A cholerajárvány sikeres gyógyítása.** Miller János, N.-Várad szülötte, kárásztelki esperes plebános, a n.-várad egyházi megyében, a M. A.-ban egy levelet közöl, mely szöröl-szóra így hangzik: „Ugy vélem, kedves szolgálatot teszek az emberiségnek, ha a cholera-járvány sikeres gyógyítását b. lapjában közlöm. Husonhárom éve, hogy a homeopathiát tanulmányozom és gyakorlom; — ezen évek alatt járványosan, de évenként egyes esetek merültek fel és isten, emberek előtt öszintén merem mondani: több száz esetenél egy haláleset sem fordult elő. Legújabbban Kárászteleken 23 eset volt maig, többnyire nők, erős görcsökkel és kiürítésekkel. Kezelésem módja ez: Legelőbb adok Sulphurból 10 szemet, — a beteget betakartatom, 10 percenként egy kanál leghidegebb vizet félóráig; azután adok acónisumot 3 szemet tíz percenként addig, míg a test föl

nem melegszik, utána pedig hideg vizet; — a test melegedésbe jöven, adok veratáumot, 15 percenként 3 szemet. — A csak gyomorgörcsessel mutakozó gyöngébb esetekben is előbb sulphurt adok, félóra múlva — felső ürítéseknél ipecakuanhát, — alsó ürítéseknél chamomillát, fél-félóránként 3 szemet, a harmadik higitásból mind ezt. — Ezen közléssel a homeopathiával foglalkozóknak kívántam jó szolgálatot tenni.”

— **Rögeszne.** Emilitést tesznek egy elmeháborodotról, solti lakos Iszák Pálról, ki minduntalan új rögeszmével áll elő és ezzel alkalmatlankodik fűnek-fának. Most Buda városa tanácsát boldogította egy kérvény beadásával, melyet szokásos felvett teljes címével irt alá u. m.: „Iszák Pál, cs. kir. altábornagy, helyettes miniszterelnök, a jászok és kunok főispánja, krakkói követ stb.”; azután elmondja a kérvényben, hogy Per-czel Mór neki 12 milliót küldött, de ezen pénzt a solti postamester és több pesti ügyvéd elsikkasztotta s most aziránt keresi meg Budavárosát, hogy mindezen gonosztevőket vásra verve szállítsa le Soltra.

— **Vipera Pesten.** Aug. 19-én délután a „Disznófőn” fölül a Zugligetben Budakeszi felé egy vipérát láttak sütkérezni Schmidt és Lengyel urak a napon. A mérges kigyó közeledtükre sziszegve ugrott fel s az egyik ur kutyáját halálosan megharapta. A kutya bele is dögölt negyedóra alatt. Mindkettőnek hatalmasan kellett használniuk botjukat, míg a kigyót agyonverhették, melyet a muzeumnak szándékoznak ajándékozni.

Árjegyzék a Kolozsvárt aug. hó 17-én tartott hetivásárról (alsó a. mérő középár). Tisztabuza 5 frt. 56 kr. Elegybuza 3 frt. 78 kr. Rozs 2 frt. 82 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 40 kr. Törökbuza 4 frt. 10 kr. Pityóka 1 frt. 90 kr. Marhahus fontja 21 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Aug. 19-ről: 5% Metalliques 60.75. 5% Nemzeti kölcsön 70.90. 1860-diki államkölcsön 102.75. Bank-részvények 769. Hitelrészvények 292.40. London 120. 65. Ezüst 119.90. Cs. kir. arany 5.78. Napoleonor 9.63.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81 1/2. Temesi 78.50. Erdélyi 77.25. Horv.-Slavon 86.25

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

N y i l t t é r.

(215) 22—40

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt)

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám 1-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

I. Beküldetett. 12.

Egy betegség sem képes a delicat **Revalesciére** du Barry-nak ellentállani, a mely gyógyszer és költség nélkül minden gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, asztkort, mellszorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkört, hideglázt, szédülést, vértolulást, tüzugást, emélgést és hányást, még a terhesség alatt is, hügyeszt, búskomorságot, sorvadást, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — Kivonat 72,000 el-

ismerésből gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak. **Elismervény sz. 57,942.**

Glainach, Julius 14. 1867.

Borzasztó gyomor- és idegbajomban, Isten után egyedül az ön **Revalesciére**-jének köszönhetem életemet. **Go d e z J á n o s**, a glainai plébánia provisor.

U. p. Unterbergen, Klagenfurt mellett. **Elismervény sz. 62,914.**

Weskau, September 14. 1868.

Miután idült aranyér, májbetegségek és dugulás ellen évek óta minden lehető orvosi segélyt siker nélkül használtam, kétségbeesésemben az ön **Revalesciére**-jéhez

vevék menedéket. Nem tudom a jó Istennek és önmek elege köszönni ezen becses természeti ajándékot, a mely reám nézve k.számithatlan jótékonyaságu volt.

Steinmann Ferencz.

Táplálóból levén a húsnál, a **Revalesciére** felnötteknél és gyermekeknél 50-szer behozza árát gyógyszerekkel szemben.

1 1/2 fontos bádog szelencékben 1 frt. 50 kr. 1 1/2 2 frt. 50 kr., 2 1/2 4 frt. 50 kr., 5 1/2 10 frt., 12 1/2 20 frt., 24 1/2 36 frt.

Revalesciére csokoláde poralak- és táblákban: 12 csészére 1 frt. 50 kr. 24 csészére 2 frt. 50 kr.

48 csészére 4 frt. 50 kr. poralakban 120 csészére 10 frt. 288 csészére 20 frt. 576 csészére 36 frt.

Kapható: Barry du Barry és társa által Bécsben Wallfischgasse 8. és Faulkai József fűszerkereskedésében, Pesten Törökútnál, Brünben Eder F.-nél, Kolozsvárt Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során. Továbbá: Kronstädter József. árnl kül-monostorutca 134 sz., bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2. szám a zálogintézetnél, valamint minden városban jó gyógyszereszeknél és fűszerkereskedőknél; a bécsi ház ezen feljúl mindenüvé elküldi postai utalvány vagy utánvét mellett.

Sz. 1557—1871. 1—3 (243)

Arlejtési hirdetés.

Tordamegye tisztsége árlejtésén fogja kiadni a kisbányai határon lévő 350 öl hosszú sziklaszoroson átvezető utban eső összesen mintegy 300 köb öl szikla ellövetését, s ugyanott egy-szersmind az ut felszínének megalakítását.

Az árlejtés j. évi sept. 12-én fog Alsó-Járába megtartatni, hová az árlejtési óhajtok 200 frt bánatpénz betétele mellett meghívhatnak.

Írásbeli ajánlatok elfogadtatnak Tordán az alispáni irodában, hol a feltételek addig is megtekinthetők.

Tordán, 1871 augusztus 18-án.

Tordamegye tisztségétől.

Galéne-befücskendezés.

Gyógyít fájdalom nélkül 3 nap alatt minden hügyeső-kifolyást, úgy most keletkezőt, valamint kifejtett és egészen idültet.

Központi főraktár az osztrák-magyar birodalom számára:

Maager Vilmos, Bécs, Bäckerstrasse 12. sz.

Egy üveg ára használati utasítás mellett 3 frt. 70 kr.

Kapható Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál.

(167) 15—24

1—3

KERESKEDELMI és IPAR-AKADEMIA

Gr á z b a n,

Stájerhon kereskedői és iparosai által alapított magasabb kereskedelmi és iparos képzőintézet,

f. é. október 1-én kezd 9-dik tanévet.

Az iskola célja: jeles üzletférfiak elméleti és gyakorlati kiképzése.

Szervezet: Az iskola két szakiskolából áll: a kereskedelmi, és a kereskedő-iparos iskolából, mindegyik 3 tanfolyammal; utóbbi egy vegytani s egy erőműtani osztályra szakad. A szakfolyakon kívül 3 nyelv tanítatik (olasz, angol, francia); a gyakorlati kiképzés végett egy minta-iroda, egy vegytani-laboratorium és egy erőműtani-tanműhely van.

Fölvételi feltételek: 14-dik életkor s az alreáltanodai, vagy a polgári iskola, vagy algymnasium tárgyak tudása. A kik ezekkel nem bírnak, azok számára előkészítő iskola létezik.

Katonakötelezettség: Az akadémia hallgatói, mint az egyetem, gymnasium, sat. hallgatói, a honvédelmi törvény által kimondott egy éves önkéntességi kedvezményben részesülnek.

Növelde: Idegen tanulók elhelyezése végett van két, s az akadémia tanárai felügyelete és vezetése alatt álló, csak az intézett tanítványai számára alapított növelde u. m.: Kuhn Alajos tanár uré, Haydnegasse 4 sz. Wallnöfer György tanár uré, Pfeifengasse 1 sz.

Az igazgatóság ezen kívül tisztességes családokat is kijelöl, a hol tanulók pontos felügyelet alatt vannak s egész ellátást nyerne.

Megkeresésekre készséggel válaszol s terjedelmes felvilágosítással szolgál

a kereskedelmi és ipar-akademia igazgatósága

Gr á z b a n,

Dr. ALWENS, igazgató.

(239)

Első nyilvános magasabb kereskedelmi tanintézet

Bécsben, Leopoldstadt, Praterstrasse 32,

Porges Károly igazgató.

Az intézet két részre oszlik: a) iskola, b) szakfolyamok.

Az iskola 3 évfolyamból áll: I. előkészítő év; II. iskolai tanítás; III. gyakorlati munkások. — A szakfolyamok: I. külön osztály; II. vasúttanfolyam; III. biztosítási tanfolyam; IV. ismétlőfolyam; a végzett tanulók számára (Egy éves önkéntesek); V. esti iskola.

A tanév kezdődik október elején.

Az intézettel egybekötött

Tan-iroda kereskedelmi tudományok számára

czimű külön osztályba, azok számára kik kor, állás, előképzettség és foglalkozás miatt nem látogathatják a tanodát, folytonosan beléphetni.

Október 3-kán kezdődik egy esti tanfolyam,

három havi időtartammal, egyszerű és kettős könyvvitel, kereskedői számtan, kereskedelmi levelezés és váltótan felett. Porges igazg.

Továbbá forgalmi vasút-, üzlet- és távirat szolgáltat iránt azok számára, a kik vasúti hivatalnokai állomásokat akarnak nyerni, előkészítő tanfolyam lép életbe.

A tanári kart a cs. kir. szab. északi vaspálya legjobbhírű hivatalnokai képezik.

Az egész biztosítási szakmára nézve is külön tanfolyam nyitattik.

Az intézetet a cs. k. közoktatásügyi és vallás-miniszterium az Ausztriában létező akadémikkal egyenlővé tette, s e kitüntetés az intézet jeles berendezésével és tanítási eredményeivel indokolta. A tanítási eredmények s az igazgatóság fáradozatlan igyekezete oly sikerdús versenyt teremtett, hogy más intézetek ennek példátlan szerveztetét utánozni elhatározták. Beiratások **september 26-tól** kezdve történnek.

Programmok az intézeti helyiségben és Beck akadémiai könyvkereskedésében, Bécs, Rothenurmstrasse Nro 15, ingyen kaphatók.

2—10 (238)